

BOGUMIŁA SIWEK

(30 III 1935 – 12 XI 2024)

W dniu 12 listopada 2024 roku zmarła w Warszawie Bogumiła Siwek, starsza kustosz, wieloletnia pracownica Biblioteki Ossolineum.

Bogumiła Siwek, z domu Zając, urodziła się 30 marca 1935 roku we wsi Milno, w powiecie zborowskim w województwie tarnopolskim. Jej rodzice prowadzili tam gospodarstwo rolne. Ojciec, Jan Zając, działał przed wojną w ruchu ludowym, a w czasie wojny należał do Batalionów Chłopskich. Wraz z rodziną przeżyła traumatyczne wydarzenie, jakim był napad UPA na jej rodzinną miejscowość 11 listopada 1944 roku. Po wojnie Bogumiła Siwek osiedliła się z rodzicami w Morzyszowie w powiecie kłodzkim. W Kłodzku ukończyła szkołę podstawową oraz Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Chrobrego. W latach 1953–1957 studiowała historię na Uniwersytecie Wrocławskim. Studia zakończyła pracą magisterską *Stosunek PSL do reformy wyborczej do Rady Państwa z dnia 26 stycznia 1907 r. i do wyborów w 1907 r. w świetle „Przyjaciela Ludu”*, ocenioną jako bardzo dobra przez prof. dr. Stefana Ingłota i doc. dr. Adama Galosa. W latach 1957–1964 była nauczycielką historii w dwu wrocławskich szkołach podstawowych.

W Bibliotece Ossolineum została zatrudniona 1 stycznia 1965 roku. Pracowała w Dziale Opracowania, a następnie w działach Ruchów Społecznych XIX i XX wieku (1969–1973) oraz Czasopism (1973–1977). Była już doświadczoną bibliotekarką, gdy w 1977 objęła kierownictwo Działu Opracowania Druków Zwartych XIX i XX wieku oraz Katalogu Alfabetycznego. Funkcję tę pełniła przez 12 lat. W tamtych czasach był to jeden

z większych działów biblioteki, którego główne zadanie polegało na tworzeniu katalogu kartkowego książek XIX i XX wieku. Ten największy katalog kartkowy w bibliotece mieścił się w 26 trójczłonowych szafach i zajmował duże pomieszczenie, będące obecnie czytelnią mikroform.

Dla czytelników katalog ten był niejako bramą do świata książek. Korzystali z niego wszyscy, którzy chcieli zamówić książkę; czasami trzeba się było przeciskać między czytelnikami, żeby dostać się do właściwej skrzynki. Komputeryzacja biblioteki sprawiła, że obecnie katalog ten staje się pomalą obiektem zabytkowym, ale wciąż zachowuje swój użytkowy charakter – stanowi źródło danych o książkach nieopracowanych w katalogu komputerowym. Był też jednym z pierwszych w Polsce katalogów kartkowych, jakie w całości zeskanowano i udostępniono w sieci.

W latach osiemdziesiątych pod kierownictwem Bogumiły Siwek w Dziale Opracowania wdrożono nowe zasady katalogowania książek. Była to największa po wojnie rewolucja w opracowaniu do czasu komputeryzacji. Dotychczasowe przepisy zostały zastąpione przez nowe, oparte na ISBD(M) (International Standard Bibliographic Description for Monographic Publications), które – w zmodyfikowanej postaci – obowiązują do dzisiaj. Ich wdrożenie nie było łatwe, wymagało przełamywania wieloletnich nawyków.

Praca w dziale Bogumiły Siwek była także początkiem kariery zawodowej wielu ossolińczyków. Biblioteka zatrudniała absolwentów różnych studiów humanistycznych, często niemających żadnego przygotowania do pracy bibliotecznej. Starano się kierować ich najpierw do Działu Opracowania, bo uważano, że szkolenie w nim jest najlepszym sposobem na poznanie biblioteki i podstaw bibliotekarskiego rzemiosła. Każdego roku spośród kilkunastu zatrudnionych w tym dziale ok. połowę stanowili pracownicy określani w sprawozdaniach działowych jako osoby odbywające szkolenie, co na pewno nie ułatwiało jej pracy. Wśród nich znaleźli się także znani później ossolińczycy, jak Dobrosława Platt (wicedyrektorka ZNIO w latach 1990–2008), Jacek Sokolski (późniejszy profesor polonistyki), Krystyna Sławińska (kierowniczka Działu Dokumentów Życia Społecznego w latach 1986–2004), Krzysztof Gluziński (kierownik Działu Przechowywania w latach 1979–1999, następnie Działu Przechowywania i Udostępniania w latach 1999–2018), Maciej Matwijów (późniejszy profesor bibliotekoznawstwa) czy Małgorzata Orzeł (kierowniczka m.in. Działu Informacji Naukowej w latach 1992–2009 oraz Działu Historii i Interpretacji *Pana Tadeusza* w Muzeum Pana Tadeusza w latach 2017–2024).

Była znana jako bardzo ciepły, miły i wyrozumiały człowiek, ale potrafiła też pokazać siłę charakteru. W styczniu 1989 roku zrzekła się funkcji kierownika Działu Opracowania. Był to wyraz protestu przeciwko zmianom

Bogumiła Siwek. Zdjęcie z archiwum rodzinnego

personalnym w jej dziale podjętym przez dyrekcję bez uzgodnienia z nią. Mimo to nadal pozostawała cenionym pracownikiem, o czym świadczy przeniesienie jej do Działu Rękopisów, najbardziej prestiżowego działu biblioteki. Wróciła tam do swoich historycznych zainteresowań – zajmowała się głównie opracowaniem materiałów archiwalnych dotyczących historii ruchu ludowego.

Po przejściu na emeryturę w 1995 roku chętnie utrzymywała kontakty z Ossolineum. Dopóki mieszkała we Wrocławiu, odwiedzała ZNIO z okazji różnych uroczystości.

Pochowano ją we Wrocławiu, na cmentarzu Grabiszyńskim, obok męża.

Przemysław Ćwikowski